

Durmuş Hocaoğlu

Dersimiz Milliyetçilik: XIV

Pozitif Milliyetçilik: 13

Yeniçağ., “Analiz”., 02 Nisan 2007, Pazartesi., s.08
“Analiz” Sıra No: 510; 2007-025; Nisan-02

YENİÇAĞ

Dünkü yazımızın nihâî cümlesinden devam edelim: Bugün AB üyesi ülkeler arasındaki ortak dayanışma bağının henüz yeterince – bir millî devletteki asabiye âyarında ve onun muâdili olabilecek derecede – mevcut olmayışı, geleceğini tehdit eden en belli başlı risk faktörlerindedir. Ve dikkat çekicidir, bu riski büyüten gelişmelerden birisi de “genişleme”dir.

Filhakîka, Avrupa Birliği'nin son birkaç yılda giriştiği büyük çaplı genişleme, istibâlini ciddî şekilde risk altına almasına sebebiyet vermiştir; çünkü Birlik bu aşırı genişlemeyi yaparken sindirme ve massetme kapasitesinin sınırlarını çok zorlamış ve bu defa içeriden çatlaklıklar ortaya çıkmıştır. En son, geçen sene Birlik Anayasası referandumlarında alınan şaşırtıcı neticeler de göstermiştir ki, üye halklar, aydınların ve siyâsî elitlerin hilâfına, “yeni gelen”lerden pek de hoşnut olmadıklarını izhar etmişlerdir. Bu, birçok devletten bir tek devlet çıkarmak projesi de demek olan AB projesinin, birçok milletten bir tek millet inşâ etmekte nasıl da zorlandığını göstermektedir. Birkaç gün evvel bu konuda neşrolunan dikkat çekici bir yazıda[1], Birlik üyesi devletlerin, hâlâ kendilerini ‘organik bir bütünlük’ içerisinde göremedikleri – bu ifâdeyi ben kullanıyorum (D.H.) - anlatılmakta ve bunun için de, bir misâl olmak üzere, *füze savunma sistemine dair son tartışmaların, üye ülkelerin yükselen Rus otoriterliğine ne kadar farklı tepkiler verebildiğini gösterdiğini; bir Rus generali, füzelerini, ABD'nin füze savunma sistemi kurma önerisine sıcak bakan Çek Cumhuriyeti ve Polonya'ya doğrultma tehdidinde bulunduğu, eskiden Sovyet tahakkümünde yaşamış olan üye ülkelerin alâma geçerek dayanışmaya girdiklerini, ancak, Rusya'ya uzak ülkelerin bunu bir tehdit saymadığını, Almanya, Çek Cumhuriyeti ve Polonya'yla dayanışma beyanında bulunmadığını, bunun yerine tartışmadan dolayı suçladığı Washington'ın bu konuda Rusya'yla daha fazla istişarede bulunmuş olması gerektiğini savunduğunu* söyledikten sonra “Avrupa kıtasının bir ucundaki halklar, diğer uçtakilerden çok farklı düşünebiliyor” denmekte ve şu hüküm eklenmektedir: “Çok fazla ve çok hızlı genişleme, AB'yi bir tutan ‘tutkalı’, yani topluluk olma hissiyatını zayıflatabiliyor.”

Anlaşılan o ki, AB, henüz, üye devletler ve halklar arasında, millet dayanışması âyarında bir dayanışmayı sağlayabilmenin hayli uzağında bulunuyor.

★★★

İşte bu noktada Gasset'nin yetmişaltı yıl önceki sözleri büyük bir ehemmiyet kesbediyor.

Avrupa'nın içine düştüğü derin krizden fevkalâde endişe duyan Gasset, Avrupalı'nın, *bir büyük birleştirici teşebbüse girişmedikçe yaşayamayacağını, bu olmadığı zamanlarda yozlaşıp, gevşeyeceğini, rûhunun körleşeceğini* ve akabinde, *bugüne kadar millet olarak bilinen grupların, gelişmelerinin en üst noktasına takriben bir asır önce varmış olduklarını, onları daha yüksek bir tekâmüle çıkarmaktan başka yapacak bir şey bulunmadığını* söyleyerek, *yeni bir hayat prensibinin lüzûmunu herkesin gördüğü* belirtmekte ve o dönemde Avrupa'yı saran ve sarsan "*milliyetçilik patlamaları*"nın – bu ibâre aynıyla kendisine âittir - *mânâsının da bu olduğunu* söylemekte ve fakat bunun, *çürümenin sebebi olan prensibi sun'î yollarla daha da şiddetlendirerek durumu kurtarmağa teşebbüs emekten başka bir şey olmadığını* eklemekte [2] ve hemen sonrasında, "*bütün bu milliyetçilikler bir sürü çıkmaz sokaktır*" demektedir. Çünkü O'na göre, "*Milliyetçilik, daima, milletleri yaratan prensibin aksi yönünde bir gayrettir*"; yâni tam bir "negatif milliyetçilik" tanımı.

Ama asıl dikkat çeken husus bundan sonrası: Milliyetçiliğe negatif bir tavsifte bulunan Gasset, millet hâlindeki bir teşkîlatlanmayı bir başka ve daha üst seviyede bir millet hâlinde teşkîlatlanma ve bir milliyetçiliği de daha üst seviyede ve bir başka (tür) milliyetçilik ile aşmağa yönelmektedir...

[1] Charles Grant., "Hızlı Genişleme AB'yi Bölüyor" ("What Are European Values?"), *The Guardian Post.*, 25.03.2007., Türkçe Çeviri: *Radikal.*, 28.03.2007, s.10

[2] Ortega y Gasset., *Küttelelerin İsyanı (Rebellion della Masas)*, Çeviren: Nejat Muallimoğlu., Bedir Yayınları., İstanbul, 1992, s.146

